

Handlingsplan for et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø

Revidert 2025

Innhold

Innledning	2
Nulltoleranse	4
Forebygging	4
Krenkelser.....	4
Sikre et godt psykososialt miljø.....	5
Samarbeid mellom barnehage og hjem	5
Samarbeid med andre instanser	5
Kapittel 2: Aktivitetsplikten	7
Plikten til å følge med	7
Plikten til å melde fra	7
Plikten til å undersøke	8
Plikten til å sette inn tiltak	8
Kapittel 3: Skjerpet aktivitetsplikt – når ansatte krenker barn	9
Internkontroll.....	9
Krav til behandling av personopplysninger.....	9
Aktivitetsplan – Skriftlig plan for å sikre et trygt og godt barnehagemiljø	11
.....	11
Hva må være med?	11
Hva kan være med?	11
Vedlegg	14
Filmer	14
Referanser og kilder	16

Innledning

Handlingsplanen er utarbeidet for å sikre at alle barnehager i Bærum kommune arbeider systematisk og målrettet med å fremme et inkluderende og støttende psykososialt miljø. Planen bygger på [rammeplanen for barnehagens](#) innhold og oppgaver og [Lov om barnehager kap. 8](#) om barns rett til et trygt og godt psykososialt miljø.

Et godt psykososialt miljø er avgjørende for barns trivsel og læring. For å avdekke og forebygge krenkelser kreves et bevisst personale med høy relasjonskompetanse.

Gjennom konkrete tiltak, tydelige rutiner og felles ansvar kan planen bidra til å forebygge mobbing, fremme trivsel og sikre at alle barn opplever tilhørighet og trygghet i hverdagen. Barnehagen har plikt til å håndtere, stoppe og følge opp krenkelser og mobbing (Rammeplan for barnehager, 2017, s. 11).

Handlingsplan for å sikre barn et godt barnehagemiljø bidrar til:

- at alle barn trives og har det bra i barnehagen
- å danne felles retning for arbeidet mot mobbing og andre krenkelser i barnehagen
- å fremme gode samhandlingsrutiner for foreldre og barnehage
- at barn blir sett og hørt og får medvirke i saker som gjelder dem selv

I temaplanen «[På samme lag for og med barn og unge i Bærum](#)» er en av strategiene at barnehagen skal «*Sikre alle barn og unge gode og likeverdige muligheter til læring og utvikling*». For å oppnå det må barnehagen fremme et godt psykososialt miljø, uten krenkelser.

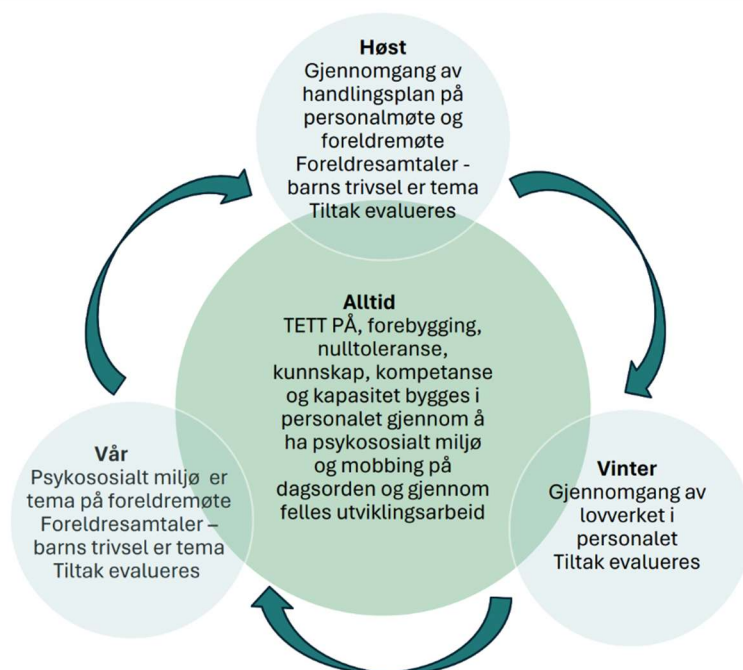
Hvordan bruke handlingsplanen?

Det er utarbeidet et årshjul for å synliggjøre hvordan barnehagene kan jobbe med handlingsplanen gjennom året.

Formål med årshjulet

- Sikre systematikk og kontinuitet i arbeidet.
- Oppfylle lovkrav og bidra til barnas trivsel og trygghet.

Når	Hva	Ansvar
Gjennom hele året	• Styrer sørger for at psykososialt miljø og mobbing er tema i utviklingsarbeid og refleksjon i personalgruppen. • Styrer følger opp aktivitetsplikten og dokumenterer tiltak i tråd med barnehageloven kapittel 8	Styrer Styrer
Høst	• Handlingsplanen gjennomgås i personalmøter. • Handlingsplanen presenteres på foreldremøter. • Personalet har fokus på barns trivsel i foreldresamtaler. • Tiltak som er satt i gang evalueres.	Styrer Ped.leder Ped.leder Styrer/Ped.leder
Vinter	• Personalets kompetanse styrkes gjennom opplæring i lovverket. • Tiltak som er satt i gang evalueres.	Styrer Styrer/Ped.leder
Vår	• Psykososialt miljø gjennomgås i foreldremøter og samtaler. • Tiltak evalueres på nytt.	Styrer/ped.leder Styrer/ped.leder

Kapittel 1: Det forebyggende arbeidet

Lov om barnehager §41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid

*Barnehagen skal **ikke godta** krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, **skal gripe inn** når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.*

*Barnehagen **skal forebygge** tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.*

Nulltoleranse

Nulltoleranse betyr at barnehagen aktivt skal hindre og stoppe krenkelser. Dette er en del av aktivitetsplikten og krever at ansatte følger med på barnas situasjon og handler når de ser tegn til utrygghet. Nulltoleranse handler også om at barnehagen må arbeide forebyggende for å *unngå* at barn opplever å ikke ha et trygt og godt barnehagemiljø. For å lykkes må barnehagen jobbe kontinuerlig for å *fremme* helse, trivsel, lek og læring for alle barna.

Barnehagen må etablere en **felles forståelse** av hva nulltoleranse innebærer – både i relasjoner mellom barn og mellom barn og voksne. Denne forståelsen må være en integrert del av barnehagens kultur og vises i daglige handlinger og kommunikasjon (Utdanningsdirektoratet, 2025).

Forebygging

Lowerket forplikter barnehagen til å jobbe forebyggende. Dette innebærer at barnehagen alltid skal jobbe for at barna har et trygt og godt barnehagemiljø, og forebygge at det oppstår situasjoner som gjør at barna ikke har det trygt og godt. En barnehage med god kvalitet er en god forebyggende arena. **TETT PÅ** er kommunens rammeverk for kvalitetsarbeid. TETT PÅ bidrar til kompetanseutvikling og styrking av kvaliteten i barnehagen og gir et helhetlig system for å støtte barnas utvikling og læring. Høykvalitetsbarnehager er bra for barns utvikling. TETT PÅ har som mål at ansatte blir bedre til å fremme barnas trygghet, trivsel, læring og språkutvikling i hverdagen. Positivt klima, emosjonell støtte og ansattes sensitivitet og fleksibilitet bidrar til at alle barn blir møtt med varme, respekt og anerkjennelse. Voksne som er tilstedeværende og lydhøre fanger opp tidlige tegn på utestenging og krenkelser, og veileder barna i inkluderende samspill. Dette legger grunnlaget for et trygt og utviklende miljø der mobbing forebygges gjennom relasjoner og kvalitet i samspill.

Krenkelser

Krenkelser er et samlebegrep for negative handlinger og ord som barn og unge opplever som skader barnets verdighet og integritet, eller som gjør at de føler seg ekskludert fra et fellesskap. Begrepet omfatter alt fra enkeltstående ytringer eller handlinger til gjentatte episoder (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 7). I barnehageloven vurderes krenkelser objektivt, basert på en helhetlig vurdering – ikke kun barnets opplevelse.

Samtidig skal det tas hensyn til at barn har ulike terskel for hva som oppleves som krenkende. Selv om en situasjon ikke vurderes som krenkelse, har barnehagen aktivitetsplikt dersom barnet, eller foreldre, opplever at barnet ikke har det trygt og godt (Utdanningsdirektoratet, 2025).

Sikre et godt psykososialt miljø

Barnehagen skal følge med, undersøke, sette inn og evaluere tiltak for å sikre et trygt og godt miljø. Barnehagens ansatte må observere, veilede og reflektere sammen for å sikre at alle barn har et godt psykososialt miljø.

«Barnets trivsel og allsidig utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingene». (Rammeplan for barnehagen, 2017).

Gode observasjoner krever kompetanse og bevissthet rundt hvordan man gjennomfører dem. I TETT PÅ brukes CLASS som strukturert verktøy for å øke bevissthet om praksis og forståelse av barnehagens psykososiale miljø. Etter observasjoner må personalet drøfte funnene, vurdere hva de betyr og hvilke tiltak som kan forbedre kvaliteten og miljøet (Rammeplan for barnehager, 2017). Veiledning er en målrettet dialog som fremmer refleksjon, læring og utvikling. Veiledning er avgjørende for å sikre et godt psykososialt miljø, fordi det bidrar til at ansatte blir bevisste på egen praksis, styrker relasjonskompetansen og gir rom for å drøfte utfordringer og finne felles strategier. Når personalet reflekterer sammen og får støtte til å håndtere vanskelige situasjoner, øker kvaliteten på samspillet med barna og forebyggingen av krenkelser og mobbing.

Samarbeid mellom barnehage og hjem

"Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling» Lov om barnehager §1.

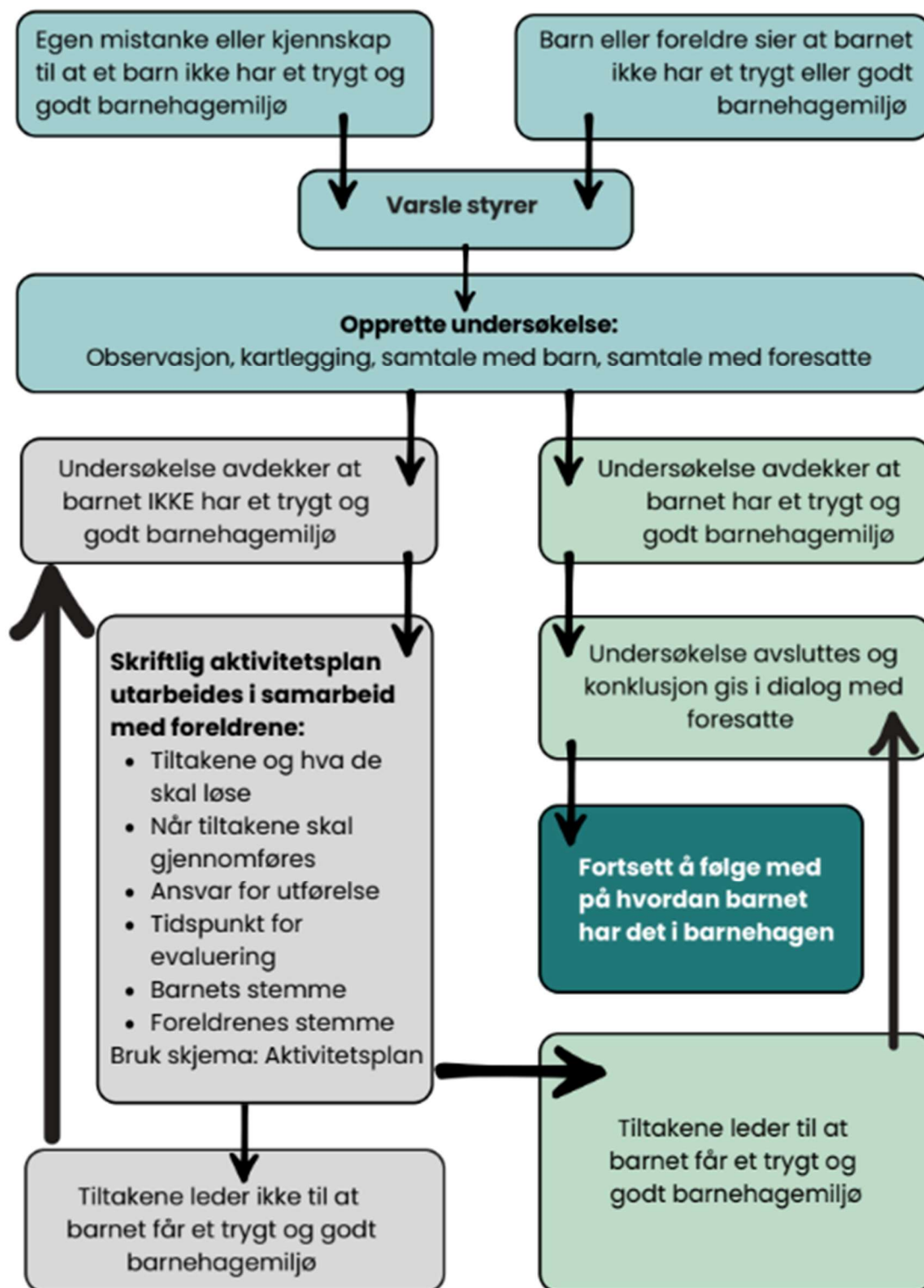
Barnehagen skal legge til rette for et godt foreldresamarbeid, der relasjonen er preget av åpenhet og likeverd. Samarbeidet må foregå på en måte som gjør at foreldrene opplever seg sett, hørt, anerkjent, respektert og inkludert. Når foreldre kommer med en bekymring om at et barn ikke har det bra i barnehagen, skal de bli tatt på alvor.

Barnehagen og hjemmet har et felles ansvar for å forebygge mobbing. Foreldre må involveres i hvordan barnehagen jobber med temaet, mobbing og forebygging bør tas opp i foreldresamtaler og møter. Foreldrene skal også få informasjon om barnehagens handlingsplan.

Samarbeid med andre instanser

I Bærum kommune har vi et tverrfaglig samarbeid. I enkelte saker kan det være naturlig å ta kontakt med Ressursteam for barnehagene, Barnehagekontoret, helsestasjon, Pedagogisk Psykologisk Tjeneste (PPT), Psykisk helsetjeneste barn, barnevern, skole eller andre instanser.

FLYTSKJEMA VED MISTANKE/KJENNSKAP TIL AT ET BARN IKKE HAR ET TRYGT OG GODT BARNEHAGEMILJØ

Kapittel 2: Aktivitetsplikten

Lov om barnehager § 42. Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå

- a. hvilke problemer tiltakene skal løse*
- b. hvilke tiltak barnehagen har planlagt*
- c. når tiltakene skal gjennomføres*
- d. hvem som skal gjennomføre tiltakene*
- e. når tiltakene skal evalueres.*

Plikten til å følge med

Personalet skal være oppmerksomme på barns samspill og endringer i atferd, som kan indikere mobbing eller krenkelser. Et godt samarbeid med hjemmet gjør det lettere å oppdage tidlige tegn. For å forebygge og avdekke krenkelser bør barnehagen:

- ER «tett på» barna i lek og aktiviteter for å kunne fange opp atferd som kan utvikle seg til mobbing.
- Observerer og kartlegger samspill mellom barna og mellom voksne og barn.
- Være til stede, leker og snakker med barna om hvordan de har det, og være oppmerksomme på endringer i barns atferd.
- Gjennomfører barnesamtaler med fokus på barnas trivsel – en til en eller i gruppe.
- Gjennomfører foreldresamtaler der barns trivsel, atferd og vennskap tas opp.

Plikten til å melde fra

Alle ansatte skal snarest melde fra til styrer ved mistanke om eller kjennskap til at barn ikke har det trygt og godt i barnehagen. Styrer er ansvarlig for at barnehagen håndterer og følger opp slike meldinger på en forsvarlig måte. Ved skjerpet aktivitetsplikt; det vil si at en ansatt krenker/mobber barn eller det skjer en alvorlig krenkelse skal det straks meldes til styrer/barnehageeier.

Plikten til å undersøke

Hvis barnehagen får vite at et barn eller en gruppe ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, har den plikt til å undersøke saken. Mistanke kan oppstå gjennom observasjoner, endret atferd, ytringer eller informasjon fra foresatte.

Når ansatte og foresatte deler det de har sett og sammenligner observasjoner, gir det et bedre bilde av det psykososiale miljøet i barnehagen.

Undersøkelsene må være reelle og egnet til å finne ut hva som er grunnen til at barnet ikke opplever et trygt barnehagemiljø. Hva man skal undersøke og hvordan man skal undersøke saken kan avklares i samarbeid med foreldre. Foreldrene må oppleve seg sett, hørt, anerkjent, respektert og inkludert i de saker som omhandler deres barn.

I **BTI** finnes verktøy som kan brukes i kartleggingsfasen.

Undersøkelser kan ta tid, men det er viktig å prioritere et grundig arbeid i denne fasen for å få god innsikt. Tiltak må velges på grunnlag av konkret og faglig vurdering. Barnehagen kan ikke avvise barnets eller foreldrenes påstand ved å vise til at de andre barna opplever miljøet som godt eller at barnehagens ansatte ikke har vært vitne til krenkelser.

Barnehagen skal legge til rette for at barna får uttrykke sine meninger om hverdagen, og disse synspunktene skal tas hensyn til ut fra barnets alder og modenhet. I saker som gjelder mobbing og krenkelser, må barnehagen gjøre en helhetlig vurdering der flere hensyn veies mot hverandre – blant annet barnets rett til medvirkning, behovet for trygghet og omsorg, rettighetene til andre involverte barn, og personalets ansvar for å sikre et inkluderende og trygt miljø. I denne prosessen skal **barnets beste** være et sentralt vurderingsgrunnlag, og det innebærer å finne en balansert løsning som ivaretar både barnets individuelle behov og fellesskapets trivsel.

Plikten til å sette inn tiltak

Når undersøkelser avdekker at barn / barnegrupper ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen sette inn tiltak, jf. Lov om barnehager § 42 fjerde ledd. Det skal også settes inn tiltak om det er forhold utenfor barnehagen som gjør at barnet ikke har det trygt og godt i barnehagen. Tiltakene skal være kunnskapsbaserte og barnets beste skal ligge til grunn. Det skal lages en skriftlig aktivitetsplan som gir oversikt over hvilke tiltak som settes inn i en sak. I planen skal det stå:

- hvilke problemer som skal løses
- hva barnehagen har planlagt
- når tiltakene skal gjennomføres
- hvem som skal gjennomføre tiltakene
- når tiltakene skal evalueres

Kapittel 3: Skjerpet aktivitetsplikt – når ansatte krenker barn

Lov om barnehager § 43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Undersøkelser og tiltak etter § 42 tredje og fjerde ledd skal iverksettes straks.

Dersom man får mistanke om eller kjennskap til at en ansatt krenker et barn skal vedkommende umiddelbart melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren. Dersom mistanken eller kjennskapen gjelder styreren i barnehagen, skal den ansatte melde fra til barnehageeier direkte.

Den skjerpede aktivitetsplikten handler om hvem de som arbeider i barnehagen skal varsle og hvor raskt de skal varsle. Den skjerpede plikten stiller også krav til hvor raskt saken skal bli undersøkt og hvor raskt det må settes inn tiltak.

Internkontroll

Lov om barnehagen §9 sier:

Barnehageeier skal ha internkontroll for å sikre at kravene i denne loven med forskrifter følges.

Barnehageeier skal ha internkontroll for å sikre at kravene i barnehageloven med forskrifter følges. Dette innebærer at eier blant annet må ha en internkontroll med rutiner for opplæring og sikring av den kompetansen personalet trenger for aktivt å kunne avdekke og følge opp brudd på barns rett til et trygt og godt barnehagemiljø.

Barnehagens internkontroll må også inneholde beskrivelser av rutiner som hindrer eller forebygger brudd på aktivitetsplikten og dokumentasjonsplikten.

Krav til behandling av personopplysninger

Når barnehager skal følge opp aktivitetsplikten behandler de personopplysninger.

I barnehagemiljøsaker vil barnehageloven kapittel VIII som regel gi hjemmel til å behandle slike opplysninger.

I saker knyttet til enkeltbarn er det særlig barnehageloven § 42 og § 43 som gir barnehagen rett til å behandle personopplysninger. Når det gjelder personopplysninger

i forbindelse med forebyggende og kontinuerlig arbeid for et trygt og godt barnehagemiljø, er det § 41 som er behandlings-grunnlaget.

Det er kun personopplysninger som er nødvendig for å oppfylle formålet med bestemmelsene i barnehageloven kapittel VIII som skal samles inn. Derfor må styrer stille følgende spørsmål:

- Hvilke barn og/eller personer som jobber i barnehagen er det nødvendig å ha opplysninger om for å oppnå formålet?
- Hvilke opplysninger om barn og/eller personer som jobber i barnehagen er nødvendige for å oppnå formålet?

Behovet for å gi identifiserbare opplysninger om barn må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, og begrenses så langt mulig. For eksempel vil meldeplikten til eier kunne ivaretas uten at det følger med identifiserbare opplysninger om barn. Kriteriene om nødvendighet og forholdsmessighet skal alltid ligge til grunn for vurderingene (Behandling av personopplysninger i barnehagemiljøsaker, Utdanningsdirektoratet, 2022).

Aktivitetsplan – Skriftlig plan for å sikre et trygt og godt barnehagemiljø

Veiledning

Hva må være med?

Barnehagens plikt til å lage en skriftlig plan blir utløst samtidig som plikten til å sette inn tiltak. Minimumskravene til en skriftlig plan for tiltak er at den inneholder

- hvilket problem tiltakene skal løse
- hvilke tiltak barnehagen planlegger å gjennomføre
- når tiltakene skal gjennomføres
- hvem som skal gjennomføre dem
- når tiltakene skal evalueres

Hva kan være med?

Aktivitetsplanen har, i tillegg til de absolutte minimumskravene, anbefalinger til hva en tiltaksplan bør inneholde. Innholdet i planen og omfanget av opplysninger under hvert punkt må tilpasses den konkrete saken og barnets behov.

Vi understreker at barnehagen må ta hensyn til regler om taushetsplikt og personvern når den lager en skriftlig plan for tiltak som skal deles med barnet og foreldrene.

Skriftlig plan for tiltak for å sikre et trygt og godt barnehagemiljø

Barnehageloven § 42. Barnehagens plikt til å sikre et trygt og godt barnehagemiljø, fjerde og femte ledd:

«Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak.»

Barnehagens navn:	
Barnets navn:	Fødselsdato:
Avdeling / base	
Tiltaksplan nr. og dato	
Problemet tiltakene skal løse	

[Beskriv her hvordan barnet og/eller foreldrene opplever barnehagemiljøet, bakgrunnen for opplevelsen og hvilke opprettholdende faktorer til barnets utrygghet/ mistrivsel som er avdekket. Ta hensyn til hvilke behov, ønsker og interesser har barnet, og hvordan blir dette påvirket av barnets identitet, nære relasjoner, og eventuelle sårbarheter barnet har (barnets beste)]

Barnehagens undersøkelse av saken

[Beskriv kort her hvilke undersøkelser som er gjennomført for å komme frem til problembeskrivelsen over, og som er bakgrunnen for valg av tiltak. Husk at undersøkelser bør dokumenteres i egne dokumenter, slik som logger, referat fra barnesamtaler og eventuelle møter og samtaler med foreldrene]

Barnets synspunkter om planen og tiltakene

[Beskriv her hvordan barnet har fått/får mulighet til å komme med sine synspunkter om denne planen og tiltakene]

Tiltak, gjennomføring og evaluering

[Det bør settes inn tiltak på flere nivåer, både på individ-, gruppe- og barnehagenivå]

Beskrivelse av tiltaket	Hvorfor tiltaket er egnet (sett opp mot problembeskrivelsen og hva som er til barnets beste)	Hvem som skal gjennomføre tiltaket	Når tiltaket skal gjennomføres	Når tiltaket skal evalueres

Evaluering av tiltaksplanen

[Beskriv her hvordan denne tiltaksplanen har blitt evaluert, hvordan tiltakene har fungert, om det er det behov for endringer i planen eller å innføre nye tiltak? Hvordan er barnet og foreldrene involvert?]

Vedlegg

Referat fra møte om krenkende atferd/mobbing

Melding om krenkende atferd

Observasjonslogg

Aktivitetsplan

Filmer

- Sosial inkludering v/ Monika Seland
- Lekestøtte til de yngste barna i barnehagen v/Kristen Danielsen Wolf
- Voksnes holdninger og ansvar v/Ingrid Lund
- Mobbing, forståelser og begrepsbruk v/Ingrid Lund
- Mobbing, utenforskap og selvfølelse v/ Hedvig Montgomery
- Hvorfor observasjon? v/ Mona Halsanet Frønes
- I samarbeid med foreldre for et trygt og godt barnehagemiljø v/Ingrid Lund
- Rammeplan for barnehage - Inkluderende fellesskap

Ressurser

Udir: Kompetansepakke om trygt og godt barnehagemiljø

Mobbing i barnehagen Foreldreutvalget for barnehager (FUB)

Barnekonvensjonen i saksbehandlinga

Redd Barnas nettressurs;

BTI – verktøy og kunnskapsressurser

Forslag til litteratur og videre lesing

Cosmovici Idsøe, E., & Roland, P. (2025). Mobbeatferd i barnehagen: Temaforståelse – forebygging – tiltak. Cappelen Damm Akademisk.

Figenschou, G., Lervoll, A., Lenning, J.-H., & Håkonsen, A. T. (2024). Trygt og godt barnehagemiljø: Omnimodellen i praksis. Fagbokforlaget.

Helgeland, A., & Lund, I. (2022). Mobbing i barnehagen: Anerkjennelse som forebygging. Fagbokforlaget.

Helgeland, A., & Lund, I. (2022). Samarbeid mot mobbing i barnehagen. Fagbokforlaget.

Lund, I., & Helgeland, A. (2024). Mobbing i barnehage og skole. Cappelen Damm Akademisk.

Martinsen, M. T. (Red.). (2021). Trygt og godt barnehagemiljø: Barns rett til et godt psykososialt miljø. Cappelen Damm Akademisk.

Öhman, M. (2020). Innenfor og utenfor: Barns relasjonsarbeid, voksnes ansvar. Pedagogisk Forum.

Öhman, M. (2021). Vern om barns psykiske helse og velvære. Pedagogisk Forum.

Pape, K. (2020). Lek og inkludering i barnehagen: Motvekt til utestengelse og mobbing. Kommuneforlaget.

Referanser og kilder

Lov om barnehager

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger

FNs barnekonvensjon

Barns trivsel – voksnes ansvar: Forebyggende arbeid mot mobbing starter i barnehagen. Utdanningsdirektoratet. (2018).

Partnerskap mot mobbing: Sammen for et inkluderende lærings- og oppvekstmiljø 2016–2020. Regjeringen. (2015).

Utdanningsdirektoratet. Barnehagemiljø: Barnehagemiljø Mobbing: Nullmobbing.no

Behandling av personopplysninger i barnehagemiljøsaker (Utdanningsdirektoratet, 2022)

Mobbing i barnehagen (Ingrid Lund, 2016)

Classroom Assessment Scoring System; CLASS (Pianta, La Paro, & Hamre, 2008)

Hele barnet, hele løpet; Mobbing i barnehagen (Lund, I., Godtfredsen, M., Helgeland, A., Nome, D.Ø., Kovac, B.V. & Cameron, D.L (2015))

Implementering av endringsarbeid i barnehagen (Roland & Ertesvåg 2018)

Preschool Work against Bullying and Degrading Treatment: Experience from an Action Learning Project. Early Years 37(3), 300–312. (Söderström, Å og Hultman (2017))

Teaching through Interactions (Hamre mfl.2013)

Å bli utsatt for mobbing. En kunnskapsoppsummering om konsekvenser og tiltak. Stavanger: Læringsmiljøsenteret. (Breivik, K., Bru, E., Hancock, C.H.H., Idsøe, E.C., Idsøe, T., & Solberg, M.E. (2017)).

BTI – verktøy og kunnskapsressurser

